

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ТІПІСНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОГО ОБ'ЄДИНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ В ЗІЛУЧЕНІХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ

РІК ХХХІ.

Число 261. Джерси Сіті, Н. Дж., четвер, 8. листопада, 1923.

VOL. XXXI.

No. 261. Jersey City, N. J., Thursday, November 8, 1923.

THREE CENTS

СТРАШНИЙ ВИБУХ В КОПАЛНІ ВУГЛЯ

27 РОБІТНИКІВ ЖЕРТВОЮ КАТАСТРОФИ

ЧАРЛІСТОН, Вест-Верджинія, 6. листопада. — Коло години пів до восьмої сьогодні рано сталася в копальні вугля підпалка Ролей Вайоминг Ковл Ко. в Глен роджерс страшна пізська експлозія (вибух), жертвою котрої пало 27 робітників.

Перший вибух був викликаний передавним майданом пороку. Він потрапив цілою копалнею. За ним слідували другі вибухи; се висаджували копальний порох, що планівся в гору при першій експлозії. За короткий час більшість підземних хідників завалилася, похоронюючи життям працюючих робітників. З них багато погинуло такі безпосередньо від сили вибуху, але більшість померла від душного газу, що powstaє в копальні при вибуху вугляного копалу.

На місці вибуху вислано зараз ратункові вози постійного уряду копалень, ратункові відділи юні та самого копального підприємства. Туди виїхав теж губернатор штату, котрий самий знає багато про ведення копалень.

Копальня, в котрій наступив вибух, була отворена лишещ нещодавно. Коли її відкрито урочисто для добування вугля, названо її ідеальною; інженіри казали, що вона має всі модерні прилади та винаходи проти вибухів та що вибух в ній неможливий.

ВТОРКОВІ ВИБОРИ

ВАШІНГТОН, 6. листопада. — Підчас нинішніх виборів вибрано до конгресу чотирох демократів та трох республіканців. В чотирох штатах вибирали губернаторів; вислани з трох показують, що в Меріленді, Мисисипі та Кентакі вибрано демократів. В штаті Вермонт вибрано сенатора і ним став республіканець Дейл.

Дуже цікаві були вибори в штаті Нью-Йорку. Тут побідили республіканці в виборах до штетової легіслатури, котра тепер буде в своїй більшості республіканська. Вибірні голосували за тим, що жовнірам признати винагородження (бонус) та підвищити заплати охоронці та поліції. Найбільшій вибір був той, що виборці займалися за кандидатів демократичної партії на судді найвищого суду штату, хоча проти них виступали заставо газети-Гарста, які ідеоло вважали за непереможливого свого кандидата на вибори.

УРЯД ЗА ДОПОМОГОЮ НІМЕЦЧИНІ

ВАШІНГТОН, 6. листопада. — Президент Кулідж дав до зрозуміння членам конгресу, які з ним мали конференції про європейську ситуацію, що він одне свідомий тяжкого положення Німеччини та що Заулучені Держави мусять поспішити їй з допомогою. В якій спосіб давати їй помагає Німеччині, цього не сказано; можна лиш догадуватися, що він пропонує на засіданні конгресу внесення на визначення певної суми на ратування німецького населення перед голодом.

„ПАКАРСТВО ГОРІВКИ ГОЛОВНИЙ ЗЛОЧИН ЗІЛУЧЕНІХ ДЕРЖАВ“

ВАШІНГТОН, 6. листопада. — Заступник Генерального прокуратора, маючи нагляд над всіми процесами проти переступників прогалинного закону, стверджує, що головним питанням боротьби проти злочинів у Зілучених Державах є тепер боротьба проти пачкаря та торговця алкоголічних напівків.

ЗА РОЗБИТТЯ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ

САН ДІЕГО, Каліфорнія, 6. листопада. — Тут почався нинішній військовий суд над американськими морськими офіцерами, що вели сім воєнних кораблів, що розбилися в один день коло каліфорнійського побережжя. Перший обжалований капітан Вотсон говорив в свою оборону, що дорого, якою він іхав, була однією розумна серед даних умов.

НОВІ ОСЯГИ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛІТУНІВ

НЬО ЙОРК, 6. листопада. — Американський військовий летун Ал. Вілкс побив світові рекорди в підношенні літаном в гору, коли нині піднявся на висоту літак за одну хвилину на висоту 5,000 стіп. Свого осягу дістав він на летючій військовій полі, підчас фестивіу для ветеранів, на якому було коло 12,000 виліт.

ОГОЛОШЕННЯ ДНЯ ПОДЯКИ

ВАШІНГТОН, 6. листопада. — Президент Кулідж видав прокламацію, в якій оповідає, що четвер, 8. листопада, цього року буде урядовим Днем Подяки.

ЗАГОВІР НА МАСАКРУ ПОСЛІВ В МЕСИКУ

МЕКСИКО, 6. листопада. — Сто конгресменів мексиканського конгресу вислало до президента Обергона телеграму, в котрій повідомляють його, що генерал Гомес, начальник військового гарнізону в столиці, зробив заговор, щоб вистратити підчас засідання конгресу всіх прихильників буржуазного міністра де ля Геррери.

ВОЄННІ ХМАРИ В ПОВІДНІ АМЕРИКИ

БУЕНОС АЙРЕС, Аргентина, 6. листопада. — Переговорі між південно-американськими республіками Чиле, Аргентина та Бразилією про обмеження зброювання зрівняли, та всі три держави кинулися збільшувати свої збройні сили, щоб бути приготованими на случай вибуху війни.

ПРОБІ З КЕРМУВАННЯМ ЗІЛУЧЕНИХ РУХУ РАДІОМ
ШКАГО, 6. листопада. — 49 американських злочинців робить тепер пробі з кермуванням поїзда при помічч радіо (бездротного телефону). Мабто тоді можна запереміжати з руху та пускати в рух автоматично.

ДОСНІХ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ХОРУ В ТРЕНТОНІ НЬО ДЖЕРСІ

Український Національний Хор під проводом Олександра Кошиця, навістив в поведло, дня 5. листопада, до Трентону, Нью-Джерсі. Концерт був добре розголошений, стигнув велику масу так наймій як і американської публіки. Американцям подобалися незвичайні американські пісні, які Хор впровадив вперше в свою програму. Українська промлада вистала Хор китицями світлі.

День передтим членів Хору та його диригента вистали місцеві Українці святочною вечерею.

ПОЛІПШЕННЯ ВОЗДУШНОЇ ПОЧТИ.

Американський поштовий уряд заводять цікаве поліпшення ввоздушної почти. Щоби легше підчас перевозу пошти ввоздухом могли мати порозуміння з цінтовим урядом на землі, лстуми привирають під їх лстичини, щоби можна в параті бездротного телефону (радіо) до вибіраючи послілок, а до грудий апарат до висилання голосу. Ціані апарат має вахити коло 170 фунтів.

Уряд уже переводив спроби з одним таким апаратом, і проби показали практичність вишкоду.

НЕВІДУВАЛИ ТЕСТАМЕНТ

В поствітій суді в Джамайці предложено онгоді тестамент якогось Оттона Кука, котрий випираючи записав своїй жінці 1, тисячу доларів зі свого майна, а решту, яких 35 тисяч доларів, лише на поминальні богослужіння за свою душу. Небідик не лишив ніякого пояснення для свого вчинку.

ВБИТИЙ ПРИ УТЕЧІ З ТЮРМИ

Зі штетової в'язниці в Філадельфії пробовували утекти в поведло-нотрора, в'язні. Вони перемірили сторожів та дісталися на волю. Тут, однак, їх скоро половили. Одного, котрий протинувся наповому, арештовано, вбито.

ВЕНІЗЕЛЬОС ШАСЛИВИЙ

Один багатий Грек родом із Корфу записав усе своє майно, вартості кілька мільйонів драхм Венізелосові. У записанню сказано, що майно маєтася уживати для національних цілей.

ГОВОРЯЧИЙ ФІЛЬМ

Звісні винахідники і фільмові техніки, інженіри Аксель Петерсен і Арнольд Павльєвський, конструювали в однім із коллегієвських кінотеатрів найновіший зобротки техніки на фільматографії, а саме спокую фільмового зобразу з людським голосом. Винахід цей зацікавив не лише широкі кола публіки, але і спеціалісти.

ХІТРИЙ СУДЯ

До судді в однім ботарськом місті прийшов мужик, що хотів йому укрив із пачки всі вули. „Прийди завтра знову“, сказав калі мужикови, „аде приведи з собою твоїх сусідів“. І так сталося. В останній годній явився перед суддею окраденний пасишник з більшим числом сусідів Суддя скрикнув голосно до мужика-пасишника: „Тупий чоловіче, як сліп стільки людей майти за дурнів? Чи ти осліп? не бачиш, що цей, що обирає тебе, має ще повно бід на турбані!“ І ледви вимовив ці слова, як один із мужиків схилився за турбану, щоби обітратити бжолу. Так пізнали, що то злодій.

АРЕШТУВАННЯ В ПЕРЕМІШЛІ

Дня 15. м. м. польська поліція арештувала в Перемішлі з невідомих причин проф. Андрея Сабата, Магуру, і Попеля.

СМЕРТЬ І НЕЩАСТЯ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ. НЕ ТРАТЯЄ І ВИ. ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС. ТЕПЕР ПРИЙМАЄСЯ БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ.

РЕВІЗІІ І АРЕШТОВАННЯ У ЛЬОВІ

Дня 17-ого жовтня с.р. вище переведено ревізії в мешканцях рел. „Жизнь“, „Земля“, „Трибуна Роботича“ і в організації „Зелонек пролетаріату міста і всі“. Названі редакції і організацію „Зелонку“ зачимо в арештовано. Переведено ревізії у кількадесяти приватних мешканцях (як завичайно від 2-гої год. виночі починаючи до ранка) і арештовано до 70 осіб. Між арештованими є: Антін Чернецький, Ілля Калітиский, Степан Рудик, Осип Волінець, Кирило Валішницький, Павло Гарасимів, Андрій Ягого, Володимир Машків, Андрій Навроцький, багато лезиничків, Жидів і Польків, підозріваних у комуністичній діяч. Між арештованими був нарадник Добрянський, якого вже випустили.

Дня 16. м. м. поштів відісла-ла 3 рази мешканця Ал. Бобін В. Бобинського, але обидвох не застала дома.

ЗАСУД НА СМЕРТЬ

На кару смерті засуджено в коломийському суді Панька Угринчука, який перед 8. роками убив бб-тінню Ануу Червінську в околицях Жабині, доде пер скривався перед оком судді. Його арештовано в хідлі, коли-ли старався до дозвілї на виліз до Франції.

КОНСКРИПЦІЯ В КОВНІ

м. Ковні (тепершній столиці Литви) переведено перепис мешканців. На загальне число населення рахує 91,302 осіб, із того 35,068 Литовців (63.2 проц.), 24,691 Жидів (27 проц.), 3,988. Польків (4.2 проц.), 2,566 Мокшів (2.8 проц.), 2,943 Німців (3.2 проц.). Решту творять інші національні меншости. Очевидно, що польська преса критично, що не репис сформовано на некористь Польки, і навіть офіційна ПАТ. називає той перепис „жасравим доказом, фальшивиття“.

АЛІАНТИ БОЯТЬСЯ НЕСПОДІВАНОГО ЗРОСТУ ВІЙСЬКОВОЇ СИЛИ НІМЕЦЧИННИ

ПАРИЖ, 6. листопада. — Через воєнні-притотоваання ба-варських монархістів і збирання оріужних сил на півночі ні-мецькою федеральною владою військові сили в Німеччині по-стійно зростають.

Се викликало велике занепокоєння у Французьких полі-тичних і військових кругах. Французи кажуть, що Німці аще уряди, що вони готувалися до домашньої війни, а надалі вони хотіли творити велику армію, яку могли би набувати вкрити у війні проти Франції.

Прем'єр Пуанкаре вислав нині в імені своєївоті „конфе-ренції амбасадорів“ ультимат до німецького правлітства, в якому домагається, щоб німецьке правлітство дало дзвілї на приїзд до Німеччини аліантській військовій комісії, яка роз-слідала би сили і розклад війск в Німеччині.

Прем'єр Пуанкаре стоїть при тому, що Німеччина згідно з постановками версайського мирового договору має право у-держувати лише 100,000-ну армію. Тепер, каже він, Німеччина побільшила свою армію і аліанти повинні сьому заридити.

ПУАНКАРЕ НЕ УСТУПАЄ

ПАРИЖ, 6. листопада. — В тутешніх поінформованих кру-гах заявляють, що прем'єр Пуанкаре не відступить від своїх застережень щодо заповіданої конференції, хотілиби вона мала розбитися.

В-БЕРЛІНІ ГОЛОДНІ ОГРАБИЛИ 1,000 СКЛЕПІВ

БЕРЛІН, 6. листопада. — Підчас останніх заворушень без-робітних і голодних в Берліні ограблено 1,000 sklepів.

ФРАНЦІЯ НЕ ВІДПОВІДАЄ АЛІАНТІ У СПРАВІ НІМЕЦЬКОГО ПРЕСТОЛОНАСІДНИКА

ЛОНДОН, 6. листопада. — Велика Британія звернулася до Франції з предложенням, щоб аліанти зняли спільне станови-ще у справі престолонаслідника Фридриха Вільгельма до Німеччини.

Франція на се ще не дала відповісти.

ГОЛАНДІЯ РАДІТЬСЯ АЛІАНТІВ, ЧИ ПУСТИТИ НІМЕЦЬКОГО ПРЕСТОЛОНАСІДНИКА ДОМІВ

ГАГА, столиця Голандії, 6. листопада. — В тутешніх по-літичних кругах заявляють, що голандське правлітство по-розуміється з аліантським урядом у справі видачі дозволу на виліз буржуазному престолонаслідникові Фридри-хови Вільгельмові і буржуазному кайзерові Вільгельмові.

З острова Вірінген повідомляють, що буржуазний німецький престолонаслідник Фридрих Вільгельм ще влітає не виїхав, а остає поки і надалі.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА В ОБОРОНІ ФРИДРИХА ВІЛЬГЕЛЬМА

БЕРЛІН, 6. листопада. — Німецька преса різко осуджує аліанти за те, що хочуть не дозволити буржуазному німецькому престолонаслідникові Фридриху Вільгельмові вернутися до рідного краю.

Вони кажуть, що се середовищне царство держати не-бо на безлюдному острові.

КАЙЗЕР ЩЕ МАС НАДІЮ

ДОРН, Голандія, 6. листопада. — Буржуазний німецький шіар Вільгельм удержує тісні зносини з провідниками монархістич-ного руху в Німеччині і прирї, що недалекі події авторять корисну для нього ситуацію.

БОЛГАРІЯ НЕ ХОЧЕ ЗАЧІПКИ ІЗ СЕРБІЄЮ

ЛОНДОН, 6. листопада. — Із Софії, Болгарії, по-відомляють, що болгарське правлітство прийняло умови са-тисфакції, яких Югославія домагається за напад Македонців на югославянського (сербського) військового посла в Софії.

ТЕЛЕФОН В ГРОБІ ФАРАОНА СПЕРЕД ЗІСЛА ЛІТ

ЛЮКСОР, Єгипет, Африка, 6. листопада. — Єгипетське правлітство завело телефон в невідомо відкритому гробі фа-рона (короля) Тутанхамена.

Сей телефон долучений безпосередньо з офісом генераль-ного інспектора старинностей в Люксорі.

НАЙБІЛЬША НЕБЕЗПЕКА ФРАНЦІЇ

ПАРИЖ, 4. листопада. — Минулого року число уродин і подрук у Франції знову ануло в порівнянні з попередніми роками.

Сей постійний спадок уродин і подрук спричинно постій-не зменшування населення Франції.

Французька влада я рішні французькі установи роблять усіх пильні заходи проти цього спаду, але як досі все без-успішні. Через те французькі патріоти бояться, що французька нація в недалекий будучині значно зменшиться я особаб.

ЧЕСЬКЕ ПРАВИЛІТСТВО ПРИСТУПАЄ ДО ВВЕДЕННЯ В ЖИТТІ САМОУПРАВІ НА ПІДКАРПАТСЬКІЙ РУСІ

ПРАГА, столиця Чехо-Словаччини, 6. листопада. — По громадських виборах в Чехо-Словаччині, в яких провідників аграрії, чеське правлітство звертає до нової політики.

Між ними воно тепер приступило до введення в життя са-моуправі на Підкарпатській Русі, згідно з приреченням пре-зидента Мазарині і постановами версайського мирового дого-вору та чесько-словачкою конституції.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ

Найбільшої й найсоліднішої своєрід-ної безпартійної, асексурсаційно-запомогової організації

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В ЖОВТНІ, ПАДОЛИСТІ І ГРУДНІ

БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ СТАРШИХ І ДІТЕЙ

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

ОБЕЗПЕЧУЄ

на случай смерті, каліцтва або невилічимої слабости.

Не опускайте нагоди. Не опускайте нагоди. СТАВАЙТЕ В РЯДИ У. Н. СОЮЗУ СЕЙЧАС.

